

Taloudelliset mahdollisuudet määrittävät lasten ja nuorten kesänviettoa

Valtaosalle nuorista kesä on rentoutumisen, omaehtoisen tekemisen ja yhdessäolon aikaa. Myönteisten havaintojen lisäksi lasten ja nuorten kesänviettotapojen tarkastelu avaa näkymän suomalaisen yhteiskunnan eriarvoisuuksiin. Taloudellisen tilanteen hyväksi kokeneilla ja korkeasti koulutettujen vanhempien lapsilla kesä sisälsi muita todennäköisemmin virkistävää ja erilaisia resursseja kerryttävää tekemistä, kuten matkustamista, kulttuurisia elämyksiä ja harrastuksia. Tiedot ilmenevät vuoden 2024 lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksesta.

”Lasten ja nuorten kesänviettoa on tutkittu aiemmin vähän, vaikka suurin osa kouluista ja oppilaitoksista sekä nuorisotiloista sulkee ovensa yli kahdeksi kuukaudeksi. Julkisten instituutioiden vetäytyessä nuorten kesä rakentuu muita vuodenaikoja vahvemmin perhe- ja kaverisuhteiden varassa. Niinpä ei ole yllättävää, että esimerkiksi taloudelliset eriarvoisuudet näkyvät tuloksissamme”, toteaa Nuorisotutkimusseuran erikoistutkija **Antti Kivijärvi**.

Myös kesätyökokemusten tarkastelu paljastaa huomattavia eroja eri väestöryhmien välillä. Kesätöiden saaminen oli epätodennäköisempää erityisesti muunkielisille nuorille. Suomalaiset työmarkkinat ovat toisin sanoen vaarassa eriytyä aivan ensimmäisistä työhakemuksista alkaen.

”Kaikilla nuorilla tulisi olla mahdollisuus kesätöihin ja työelämän oppimiseen. Kesätyöt vahvistavat nuorten osallisuutta, itseluottamusta ja tulevaisuususkoa. Erityisesti muunkieliset nuoret ja ne, joilla ei ole aiempaa työkokemusta, kohtaavat esteitä työllistymisessä. On tärkeää, että kunnat lisääisivät nuorten kesätyömahdollisuuksia huomioiden nämä erityisryhmät sekä edistäisivät työllistymismahdollisuuksia yhdessä työllisyysalueiden ja yritysten kanssa”, painottaa valtion nuorisoneuvoston puheenjohtaja **Ida Leino**.

Nuoret kokevat sosiaaliseen median vaikutukset neutraaleiksi

Yli puolet nuorista käyttää päivittäin WhatsAppia, YouTubea, Snapchatia ja Instagramia. Nuorten somenkäyttö vaihtelee kuitenkin iän mukaan. Esimerkiksi paljon uutisissa ollut TikTok on huomattavasti suosittu 15–19-vuotiaiden kuin tätä nuorempien tai vanhempien joukossa, kun taas Facebookia käyttävät pääasiassa yli 25-vuotiaat. Myös sukupuoli määrittää nuorten somenkäyttötottumuksia. Tyttöjen ja nuorten naisten somenkäytössä korostuvat kuvapohjaiset palvelut kuten Instagram. Pojille ja nuorille miehille tyypillisiä palveluita ovat esimerkiksi pelikulttuuriin sidoksissa olevat alustat kuten Discord ja YouTube.

Kolmasosa nuorista koki, että sosiaalinen media oli vaikuttanut heidän elämäänsä myönteisesti, mikä on kaksi kertaa suurempi osuus kuin vaikutuksen kielteiseksi arvioineiden määrä. Yleisimmin nuoret kokivat sosiaalisen median vaikutuksen elämäänsä neutraalina tai vaikeasti arvioitavana. Monilla nuorilla onkin sekä myönteisiä että kielteisiä somekokemuksia.

“Nuorten sosiaalisen median käyttöä lähestytään usein aikuishuolen kautta, jolloin haittavaikutukset korostuvat tyypillisten vaikutusten kustannuksella, jolloin nuorten hyvinvointia pyritään edistämään ensisijaisesti kieltojen ja rajoitusten kautta. Rajoituksilla on paikkansa, mutta tutkimustulokset nostavat esille, että kaikenkattavat rajoitukset estävät myös myönteisiä somekokemuksia”, huomauttaa tilastotutkija **Konsta Happonen**.

Ohjattu harrastaminen vähenee roimasti yläkouluiässä

Lähes kaikilla nuorilla on jokin harrastus. Omaehtoinen harrastaminen on ohjattua harrastamista huomattavasti yleisempää. Kaikki ohjattu harrastaminen vähenee selvästi viimeistään 15 ikävuoden jälkeen. Liikuntaharrastusten osalta pudotus alkaa taide- ja kulttuuriharrastuksia sekä muuta ohjattua harrastamista aikaisemmin. Omaehtoinen harrastaminen sen sijaan on yhtä yleistä kaikenikäisten lasten, nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa.

Ohjatut ja omaehtoiset harrastukset eroavat toisistaan myös eriytymisen näkökulmasta. Erityisesti ohjattuihin harrastuksiin osallistuminen kasautuu osin samoille nuorille. Ohjattu harrastaminen oli tyypillisintä erityisesti korkeakoulutettujen vanhempien lapsille sekä niille, jotka kokivat taloudellisen tilanteensa hyväksi.

”Tutkimustuloksista hahmottuu kuva, jossa ohjatut ja pääosin maksulliset harrastukset saattavat ennemminkin eriyttää kuin yhdistää erilaisista taustoista tulevia lapsia ja nuoria. Erityisesti ohjattu liikuntaharrastaminen on monilla nuorilla intensiivistä, jolloin myös kustannukset kohoavat korkeiksi”, päättää erikoistutkija Kivijärvi.

Teoksen tiedot

Antti Kivijärvi & Konsta Happonen (toim.) *Kesä ja kännykät. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2024*. ISBN 978-952-372-069-5 (nid.), ISBN 978-952-372-070-1 (PDF). Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 254, verkkojulkaisuja 191. ISSN 1799-9219 (nid.), 1799-9227 (PDF). 2025, 222 s. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja 79, ISSN 1455-268X (nid.), 2341-5568 (PDF). Helsinki: Valtion nuorisoneuvosto & Nuorisotutkimusseura & opetus- ja kulttuuriministeriö.

Vapaa-aikatutkimuksen verkkoversio on luettavissa avoimesti verkossa julkaisupäivästä alkaen. Painettua kirjaa voi ostaa julkaisutilaisuudesta, [Tiedekirjasta](#), [Rosebud Booksista](#) ja muista hyvin varustelluista kirjakaupoista.

Arvostelukappaleiden tilaukset

Arvostelukappaleita ja ennakkokappaleita median käyttöön voi pyytää sähköpostitse Nuorisotutkimusseuran viestintäpäälliköltä Sarianne Karikolta, sarianne.karikko@nuorisotutkimus.fi.

Julkaisutilaisuus

[Vapaa-aikatutkimuksen julkaisutilaisuus](#) järjestetään Tiedekulmassa (Yliopistonkatu 4, Helsinki) keskiviikkona 10.12. klo 9–11. Tilaisuutta voi seurata myös verkossa [Tiedekulman sivuilla](#).

Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus

Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus on joka toinen vuosi julkaistava kyselytutkimus, jossa tarkastellaan 10–29-vuotiaiden näkemyksiä harrastamisesta, mediasta, liikunnasta ja ajankäytöstä. Tutkimus perustuu valtakunnalliseen kyselyaineistoon. Ensimmäinen vapaa-aikatutkimus julkaistiin vuonna 2009.

Vuoden 2024 tutkimuksessa syvennyttään erityisesti lasten ja nuorten kesänviettoon ja mobiiliteknologiaa koskeviin näkemyksiin. Kyselyyn vastasi 1419 10–29-vuotiaasta lasta ja nuorta. Tutkimuksen julkaisivat yhteistyössä [valtion nuorisoneuvosto](#) ja [Nuorisotutkimusseura](#).

Lisätietoja

Antti Kivijärvi
Erikoistutkija, Nuorisotutkimusseura
puh. 0400624689
antti.kivijarvi@nuorisotutkimus.fi

Konsta Happonen
Tilastotutkija, Nuorisotutkimusseura
puh. 044 416 5377
konsta.happonen@nuorisotutkimus.fi

Ida Leino
Puheenjohtaja, valtion nuorisoneuvosto
puh. 050 323 5693
ida.leino@hotmail.com